

BCN PRODUC- CIÓ '16

8 CAPÍTOLS

El recorregut s'inicia pel que seria el final cronològic de la història, i d'aquesta manera se'n subratlla l'efecte en bucle. Aquí la protagonista és **La lloba**, versió femenina del famós home llop interpretat per l'actor Paul Naschy.¹ Tot seguit veiem la màscara, realitzada en col·laboració amb l'artesà Lluís Quinrob (Lluís Robles),² al cap de la cantant Pilar Carrión, que, en una nova actuació filmada al bar llegendari O'Barquiño, encarna la reina Hipsípila i canta la *copla* "La loba", farcida de confessions íntimes i paraules de desamor.³

Proseguim per la **Sala de les columnes**, amb al·lusions al Barcelona de Noche i la Bodega Bohemia, populars establiments nocturns que van congregar la faràndula a la Ciutat Vella de les dècades del 1950-1970. A Lemnos, enmig d'aquestes ruïnes hel·lèniques del temple Kabeirion, escoltem, en una gravació realitzada especialment per a l'exposició, Violeta la Burra, una de les artistes més populars del Whisky Twist, un altre concorregut local barceloní de varietats. Per descuidar el culte a Afrodita, la deessa va condemnar les dones de Lemnos a desprendre una olor espantosa. Els seus marits les van rebutjar i van mantenir relacions amb captives. Per venjar-se d'aquest ultratge, les illenques van decidir matar tots els seus parents masculins.⁴ La Violeta, en el paper de la deessa venjativa, fatxendeja i llença el seu conjur per poder dominar els homes.

Continuem per l'escenografia espectacular centrada en **La pesta**, dedicada a l'octogenària vedet travestí Gilda Love, institució de "llocs d'ambient" com la desapareguda Bodega Apolo i de l'actual El desplume, espectacle mensual de l'Antic Teatre. Aquí és on el maig passat van filmar-la cantant "Yo soy Gilda Love", una projecció que veiem al costat oposat de la sala a manera de mirall. La Gilda parla de la pesta a què van ser condemnades les habitants de Lemnos, fet que va provocar el rebuig dels seus marits i el tràgic assassinat.

A la primera capella lateral veiem el **Ritual purificador del foc** a través del vídeo que documenta l'actuació musical de José Jaén cantant "Tengo miedo" en un número conjunt amb l'equip de natació sincronitzada mixta WoMen Synchro –episodi que va tenir lloc a l'esdeveniment performatiu "Mercuri Splash" (2015), comissariat per Hervàs i l'artista David Bestué a la Fundació Joan Miró. Els títols de crèdit del vídeo inclouen dibuixos que documenten elements ancestrals dels rituals cabiris a l'illa de Lemnos dedicats a la purificació i la renovació del foc i a la necessitat de mantenir-lo envoltat d'aigua. La narració passa dels rituals a una interpretació musical diürna dins el marc institucional barceloní per finalitzar amb una escena nocturna: una caixa amb dibuixos de Jaén i els nedadors conté una bateria de petards, fet que transforma el ritual en un modest espectacle pirotècnic.

¹ Paul Naschy (1934-2009) va ser un actor, director de cinema, guionista i aixecador de pesos espanyol. Va ser un dels famosos intèrprets de l'home llop. Naschy va ser immortalitzat pels dibuixos i poemes que Pierrat (1942-2011), pioner del *fantaterror* i del cinema experimental, va realitzar i publicar al seu fanzín *Vudú* (https://es.wikipedia.org/wiki/Paul_Naschy).

² La màscara va ser part de l'exposició individual *Agón* a la galeria eTHALL de Barcelona (del 28 de juny al 30 de juliol de 2016) on va ser presentada a manera de preàmbul de la present exposició (<http://www.ethall.net/>).

³ Hipsípila va quedar embarassada de Jàson, que li va jurar fidelitat eterna. No obstant això, Jàson va continuar el viatge cap a la Còlquida amb els argonautes i aviat va oblidar la seva promesa (<https://es.wikipedia.org/wiki/Hipsípila>).

⁴ Pierre Grimal, *Diccionario de mitología griega y romana*, Barcelona: Ed. Paidós, 1994.

A la part frontal de la bastida veiem **La lluita**, representada a través dels vestigis documentals d'una activitat que es va fer a l'abril, quan Hervàs va convidar els “guerrers grecoromans” del Club de lluita de la Mina a participar en un taller “de cintura en amunt” en què aquests podien utilitzar una màquina de fotocopiar per fixar una imatge que representés els moviments que fan durant els entrenaments. Aquests guerrers contemporanis enllacen amb els argonautes, que, un cop arribats a Lemnos i abans d'iniciar els festejos, van participar en una tradicional lluita amistosa el guanyador de la qual va obtenir un vestit. Aquí s'entremesclen fotografies del taller amb personatges del cabaret barceloní. I de nou apareix Hipsípil·le com a mestra de cerimònies de les Kakanoures, les festes de renovació (una mena de transposició ritual en què homes joves calen foc a unes corones) que se celebren cada any a finals de juny a Lemnos i a les quals Hervàs va assistir el 2013. La litúrgia dels seus cossos pren protagonisme, ja que es creu que encarnen els seus ancestres, els argonautes, que segons la llegenda es van hostatjar a l'illa de camí a la Còlquida.

La capella contigua presenta un vestit, **El trofeu de la lluita**. El mallot psicodèlic, como si es tractés d'una pell de serp lluent, s'activa en un esdeveniment que tindrà lloc el 18 de setembre a l'antic local de festes Copacabana (aparcament actual del Departament de Cultura de la Generalitat a la Rambla), quan Gerard López, el campió d'Espanya masculí sènior de gimnàstica rítmica, realitzi una coreografia guarnit amb aquest vestit dissenyat per a l'ocasió per Hervàs. El Copacabana va ser el primer local d'espectacles de transvestisme a la Ciutat Comtal després de la Guerra Civil. Un dels seus números més populars era quan la travestí Margarita (ara encarnada en el premiat gimnasta), disfressada amb un vestit de volants fets amb paper de diari, convidava els espectadors a calar-hi foc i provocar així la seva dansa frenètica.⁵ En acostar-nos al mallot sentim una versió sinuosa de la dansa dels set vel·ls que Norman Bambi ha compost per a aquesta actuació, en què els moviments gràcils i seductors de l'atleta encobreixen la poderosa i agressiva disciplina amb què avivarà les cendres del local extint.

La penúltima escena, a la part superior i interior de la bastimentada, remet a la festa –la faceta més lúdica però necessària del ritu: **La ridiculització de la masculinitat**. Aquest relleu-collage, fet a partir d'imatges de la revista *Party*, dipositada a l'arxiu del Casal Lambda,⁶ se centra en uns alegres personatges masculins i transvestits la disposició dels quals recorda els frisos de l'arquitectura dels temples grecs. Aquestes imatges s'uneixen amb instantànies de la Compañía Impacto, que a la dècada del 1970 va interpretar *El sueño de Antínoo*⁷ a l'Antic Teatre,⁸ i prossegueix amb una apologia de la llibertat sexual i d'expressió, així com de l'expiació de la culpa de les dones de Lemnos.

Finalment, des de la “boca” de l'escenografia dedicada a Gilda Love, ens endinsem en un túnel cap a **La invocació dels déus de l'underground**. En una èpica escenografia final, es fonen escenes de rituals del foc presenciats per l'artista en el seu viatge a Lemnos amb personatges fantasmagòrics de l'espectacle com Madame Arthur –travestí famós del Paral·lel–, envoltades de projeccions d'una selecció de pel·lícules realitzades per Pierrot (1942-2011), pioner del *fantaterror* i del cinema experimental. Es tracta d'un vòrtex final apoteòsic en què, com va passar amb els efectes especials en *stop-motion* realitzats pel memorable Ray Harryhausen per a la mítica pel·lícula d'inspiració pèplum, Jàson i els argonautes, els déus de l'*underground* barceloní sembla que finalment surten del dibuix i prenen cos.

Latitudes

⁵ L'escena es pot veure a la pel·lícula *Lejos de los árboles* (1961), de Jacinto Esteva.

⁶ El Casal Lambda és un centre associatiu sense ànim de lucre fundat el 1976 que té com a objectiu la normalització del fet homosexual. [<http://lambda.cat/>]

⁷ L'emperador romà Adrià (76-138 dC) va quedar trastornat després de la mort prematura del seu amant adolescent, l'esclau Antínoos, a la vora del Nil. La parella és motiu recurrent en la literatura gai. [<https://es.wikipedia.org/wiki/Antínoo>]

⁸ La interpretació també apareix al documental *Lentejuelas de sangre*, realitzat el 2012 pel cinematògraf Eduardo Gión. Gión és també productor de l'espectacle mensual *El desplume* a l'Antic Teatre.

